

KOYUNCULUĞA AİT ÖZETLER

G. W. Arnold and H. A. Birell (1977) – Çeşitli Kondüsyondaki Koyunların Mer'ada Otlama ve Besin Alma Durumları. Anim. Prod. Vol. 24, Part. 3.

Mer'alarda uzun ve kısa süre otlamış ergin koyunların ot yeme durumu ve otlama süresi deneylerle ölçülmüştür. Sindirilebilir ot yeme oranı yapağılı merinos ve Corriedale koçlarında oldukça fazla olmuştur. Gerek bereketli gerekse kıt çayırlarda beslenmede ki nisbi farklar birbirine benzer olup, canlı ağırlıklardaki nisbi farklar orantılı bulunmuştur. Tüm yenen ot miktarı, otlamaya harcanan zaman farkı ile ve otlama esnasında her saatteki yenebilen ot ile tesbit edilmiştir. Kırkılmış koyunlarda sindirilebilir organik madde alımı ile, ortam ısı 5 C derecede iken ve kırkımın ilk 5 haftası içinde, yapılan 2 deneyde, canlı ağırlıkta % 44 lük bir artış sağlanmıştır. Kırkılmamış koyunlarda, ortam ısı 11 C derece iken, yapılan 4 deneyde, sindirilebilir organik madde alımı ile hiçbir artış sağlanamamıştır. Kırkılmış koyunlarda, otlamanın her saatinde ot yeme durumu yüksek bulunmuştur. Bunlar gerek bereketli gerekse kıt çayırlarda yüksek besin almayı başarmışlardır.

Dr. Mehmet ÖRKİZ

Davey and Holmes (1977) – Kırkımın, Isı Verimine ve Koyunların Kurutulmuş Ot ile Topraktaki Kuru Otun Değerlendirilmesi Üzerinde Etkisi. Anim. Prod. Vol: 24, Part. 3.

1 – Oksijen israfı, kırkılmış ve kırkılmamış kısır dişi Romney koyunları kullanılarak iki deneyde ölçüldü. Koyunların bir kısmı kurutulmuş yeşil ot ile bir kısmı da mer'adaki kuru ot ile beslendiler. 13 ± 1 C derece dolayındaki ısı her zaman muhafaza edildi. Birinci deneyde oksijen israfı 8 koyun üzerinde , bir solunum hücresi ile ölçüldü. Ayakta durma, yatma, yeme ve geviş getirme için geçen zaman iki deneyde ölçüldü. Isı verimi oksijen israfı için ölçülmüş değerlerden hesaplandı.

2 – Her iki deneyde de ısı israfının kırkımda artmış olduğu tesbit edildi. Kurutulmuş yeşil ot ile beslenen koyunlarda ısı israfı, kırkımdan sonraki 1, 8 ve 16 ncı günlerde, kırkımdan önceki değerlere oranla önemli ölçüde artmış olduğu saptandı ($P < 0.05$). Mer'adaki kuru ot ile beslenen koyunlar için ısı israfı 1 nci günde ($P < 0.05$) ve 8 nci günde ($P < 0.01$), kırkımdan önceki değerlere nazaran daha fazla olduğu tesbit edildi. Kırkımdan sonra ısı israfındaki maksimum artış; kurutulmuş yeşil ot ile beslenen koyunlarda 2.3 MJ/24 saat (% 25 lik artış), mer'adaki kuru ot ile beslenen koyunlarda 1.2 MJ/saat (% 17 lik artış) olarak tesbit edilmiştir.

3 – İkinci deneyde, kırıktan sonraki ısı israfındaki değişiklikler daha küçük olmasına rağmen, birinci deneyde elde edilen sonuçlara benzer bulunmuştur. Kurutulmuş yeşil ot ile beslenen koyunlarda % 21, mer'adaki kuru otlarla beslenen koyunlarda % 13 lük ısı israfı saptanmıştır.

4 – Kırıktan sonra ayakta durmak için harcanan zaman dikkate değer şekilde artmıştır. Davranıştaki bu değişiklik, koyunlar kırıldıktan sonra ısı sarfiyatındaki artışı büyük ölçüde etkilemiştir.

Dr. Mehmet ÖRKİZ

M. J. Ducher and J. S. Boyd (1977) – Koyunların Ovülasyon Dereceleri Üzerine Vücut Ölçülerinin ve Kondüsyonun Etkisi. Anim. Prod. Vol. 24, Part. 3.

255 Grayface koyununda vücut ölçüleri 5 beden bölgesinin ölçümü ile tayin edilmiştir. Esas olarak alınan bu ölçüler, deney için ayrılmış 50 genç ve 50 ergin koyunun vücut ölçüleri ile subjektif olarak karşılaştırılmıştır.

Benzer kondüsyondaki ergin koyunların genç koyunlardan % 25 daha ağır olmalarına rağmen, vücut ölçülerinin ergin ve genç koyunlarda ovülasyon oranını etkilemediği tesbit edilmiştir. Ovülasyon oranları ve doğan kuzuların sayısı dikkate alındığında canlı ağırlık ve kondüsyonun ovülasyon oranını etkilediği saptanmıştır. Bu sebepten dolayı, koyunların canlı ağırlığı ovülasyon oranında iyi bir indikatör değildir. Ancak canlı ağırlıkla beraber kondüsyonunda dikkate alınması gerekir. Aynı canlı ağırlıkta olupta vücut kondüsyonunu artıran genç koyunların, vücut kondüsyonu azalan yaşlı koyunlardan önemli ölçüde yüksek ovülasyon oranına sahip oldukları tesbit edilmiştir.

Dr. Mehmet ÖRKİZ

R. Erb, N. Starz and P. V. Malven (1977) – Emzikli Koyunların Süt Kompozisyonu Üzerine Kan Plazması, Süt Prolaktini ve Denenmiş Tekniklerin Etkisi. A. B. A. Vol : 45, No. 9.

22 baş Rambouillet ve Finnish x Rambouillet melez koyunlarının kuzuları ortalama 58 nci günde süttten kesildiler. Koyunların bir kısmı 0 ve 4 ncü saatte, bir kısmı da 0, 1, 2, 3 ve 4 ncü saatte kuzuları tarafından emiştirildi. Bunlar birinci grubu teşkil etti. Ayrıca 10 baş koyunda 0 ve 4 ncü saatlerde kuzuları tarafından emiştirildi. Bunlar da 2 nci grubu oluşturdu.

1 ve 2 nci gruplar arasında, 0 nci saatteki süt kompozisyonu ile 4 nc saatte emiştirilen koyunların süt kompozisyonu arasında önemli bir fark bulunamadı. Süt verimi bakımından 1 nci gruptaki koyunlar ortalama 162 ml. 2 nci gruptaki koyunlar 114 ml. süt verdiler. Aradaki farklılık önemli olarak tesbit edildi ($P < 0.01$). Laktoz konsantrasyonu 0 saatteki sütte 4 nc saatteline nazaran daha az bulundu. Süt yağı, toplam proteinler ve sütteki kuru madde ortalamaları arasında önemli bir fark bulunamadı.

Aynı koyunlardan yaz ve Sonbaharda 2 hafta ara ile alınan numunelerden süt ve plazmadaki protein seviyelerine ait değerlerde tesbit edildi.

Dr. Mehmet ÖRKİZ

J. B. Kilkenny (1977) – Et Üretim Sistemlerinde Yapağının Ekonomik Önemi. A. B. A. Vol: 45, No. 9.

Yapağının koyun randımanına etkisi; sürüdeki koyun miktarının artışı ve besiye alınan kuzu sayısı gibi nisbi termlere yöneliktir. İngiltere’de koyun işletmelerindeki verime yönelik sistemlerin ayrımı ile, dağlık bölgelerdeki extansif koyun işletmelerinde yapağı değeri koyun randımanının % 18 zi, diğer bölgelerdeki intensif işletmelerde koyun randımanının sadece % 6 sı kadar olduğu tesbit edilmiştir. Yapağı veriminin koyun eti verimine oranı ve bunların yaklaşık fiyatları ülkeler arasında çok farklılıklar göstermektedir. İngiltere’de teknik gç arttıkça, yapağının relatif değeri işletmenin randımanını yükseltmektedir. Verim sistemlerindeki ve yönetimdeki değişikliklerin gayesi; kesimlik kuzu miktarı vasıtasıyla randımanı yükseltmek suretiyle yapağı veriminde önemli ölçüde artış sağlamaktır.

Yapağı ağırlığı ve kalitesi yüksek bir h^2 ye sahiptir. Bu bakımdan, yapağı yönünde, koyun ve kuzuların sratlı bir şekilde seleksiyonla ıslah edilebileceği dolayısıyla koyun işletmelerinde randımanın arttırılabileceği anlaşılmıştır.

Dr. Mehmet ÖRKİZ

I. P. Konnerov and V. M. Dolgov (1977) – Romanov Koyunlarında İntensif Üretim. A. B. A. Vol: 45, No. 9.

12 baş koyun ilk olarak 11 - 12 aylık iken, 11 baş koyunda ilk olarak 17 - 18 aylıkken çiftleştirildi. Koyunların sıfat öncesi canlı ağırlıkları I. nci grupta 35. 2 - 44. 6 kg., II. nci grupta ortalama 46. 3 kg’ dır. Her iki grupta sıra ile kuzulama oranı % 230

ve % 229, kuzu doğum ağırlığı ortalama 2. 8 ve 2. 9 kg., koyunlarda yıllık yapağı verimi 2. 3 ve 2. 4 kg. olarak tesbit edildi. Aralık - Ocak ve Mayıs - Haziran aylarında kuzulayan bu koyunların ikinci dönem sıfat öncesi ağırlıkları I. nci grupta 52. 0 - 53. 4 kg., II. nci grupta 46. 8 - 47. 4 kg. oldu. Sütten kesilen kuzu sayısı koyun başına I. nci grupta 2. 5 - 2. 7, II. nci grupta 2. 3 - 2. 4 olarak tesbit edildi. İlk tohumlamada koyun başına düşen kuzulardan elde edilen yıllık et verimi ortalaması gruplarda sıra ile 66. 8 ve 67. 2 kg., ikinci tohumlamada ise 68. 7 - 78. 4 ve 56. 2 - 58. 3 kg. olarak saptandı.

Dr. Mehmet ÖRKİZ

G. Nitter (1977) – Ticari Melezlemeler İçin Finnish Landrace Koyununun Kullanılması. A. B. A. Vol: 45, No. 9.

Çalışmada, 78 Württemberg Merinosu (WM), 51 baş WM x Bleuface Maine ve 47 baş WM x Finnish Landrace melezi koyunlar kullanıldı. Koyunlar İlkbaharda kuzuladılar. Gebelik süreleri her üç ırkta sıra ile 149, 147. 5 ve 146. 7 gün olarak, kuzu doğum ağırlıkları ortalama olarak 4. 7; 4. 4 ve 3. 5 kg. ve doğuran koyun başına canlı doğan kuzu sayısı da 1. 42, 1. 62 ve 1. 87 olarak tesbit edildi.

Sürekli kuzulama yaptırılan ve kuzuların sun'i olarak beslendiği ikinci çiftlikte, yukarıda bildirilen üç ırk koyun için, gebelik müddetleri yaklaşık olarak sıra ile 149, 147. 8 ve 147. 1 gün olmuştur. Kuzu doğum ağırlıkları ortalama 5. 0, 4. 5 ve 3. 8 kg., her doğuran koyun için canlı doğan kuzu sayısı 1. 20, 1. 39 ve 1. 64 olarak saptanmıştır.

Dr. Mehmet ÖRKİZ